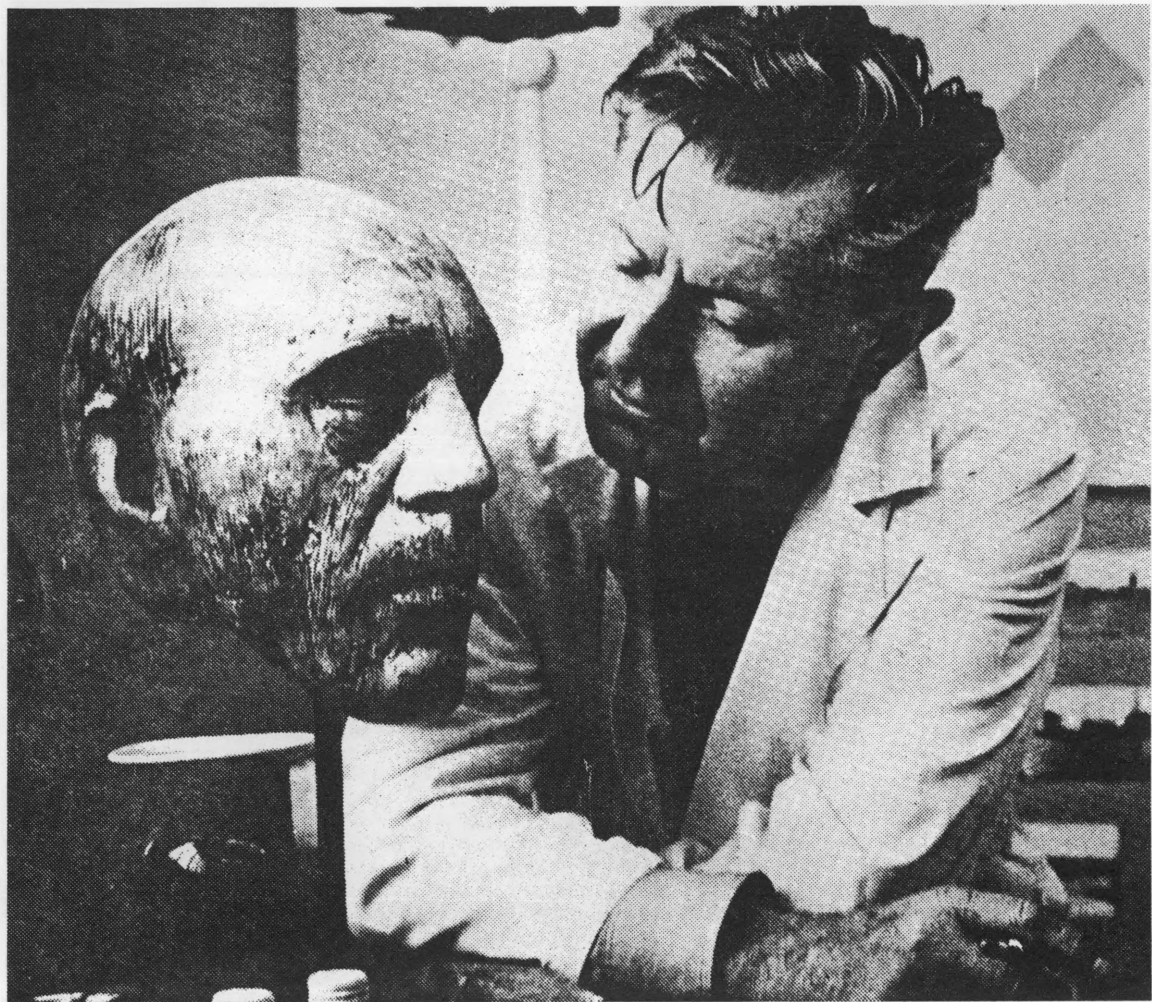

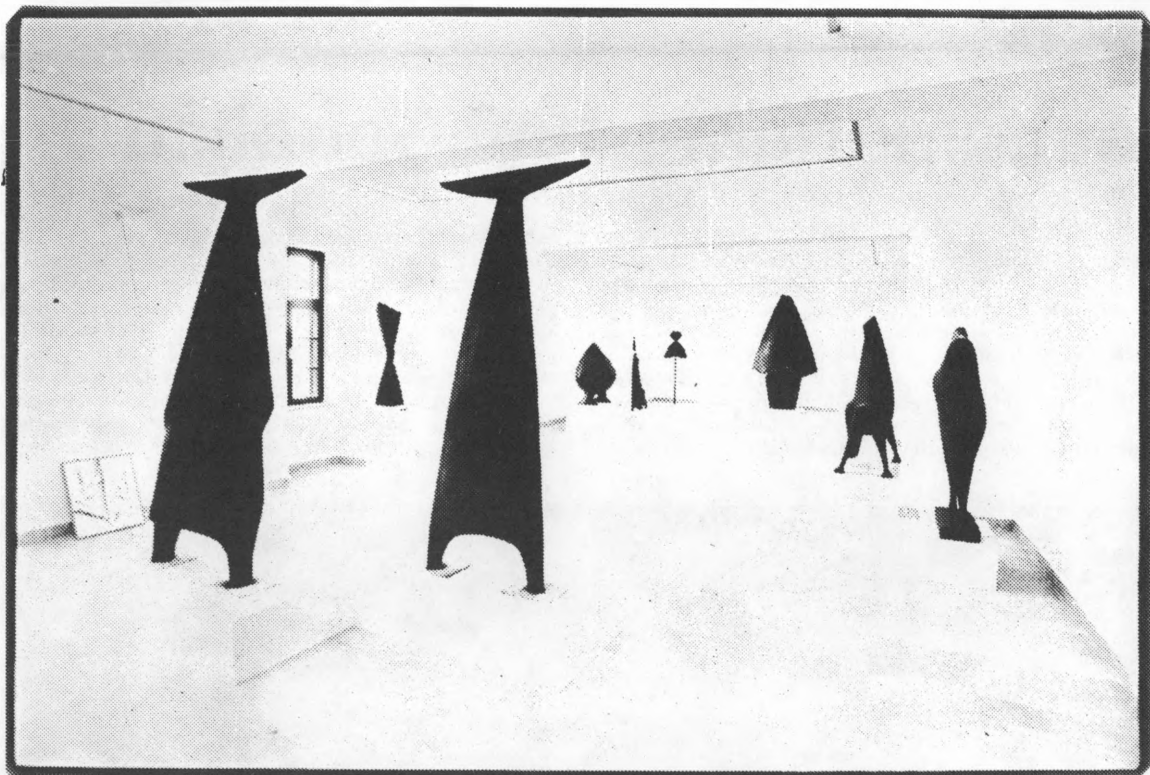
In memoriam Ivanu Saboliću

U Zagrebu je 25. 6. 1986. u 65. godini života preminuo istaknuti jugoslavenski kipar, pedagoški i društveno-politički radnik Ivan Sabolić. Ostavio je iza sebe osebujan kiparski opus, niz vrijednih društvenih priznanja i zadužio čitavu našu zajednicu poklonivši joj osim brojnih svojih djela i veliku umjetničku i etnografsku zbirku i vrijednu biblioteku. Porijeklom iz Peteranca, želio se i nakon smrti vratiti na rodnu grudu da tako zauvijek ostane sjedinjen sa svojim djelom, okružen umjetnošću za koju je živio. Na taj je način dosljedno is-

punio i svrhu svog života: umjetničko djelo samo po sebi traje kao vrijednost kroz vrijeme, ali svoju društvenu dimenziju ispunjava tek pred okom promatrača, na vjetrometini stručne i javne kritike. Iako je pred tom javnošću njegovo djelo već mnogo puta bivalo potvrđeno, činom donacije društvenoj zajednici najvećeg dijela onog a što je osmišljavalo njegov život, umjetnik Ivan Sabolić ispunjava i svoj dug prema čovjeku: svima onima koji svoj odnos prema životu i ljudima oplemenjuju na iskustvima čula i estetskih vrijednosti namijenio je

Ivan Sabolić u ateljeu uz portret Ivana Šebalja

Galerija Ivana Sabolića, postava

svoje de jlo. Umjetnosti se oduzije već onda kada kao sedamnaestogodišnji mladić odlazi na Obrtnu školu u Zagreb, da bi studij nastavio na Akademiji likovnih umjetnosti.

Nakon rata, kada se umjetnost često pokušavala sve-ti na nivo sredstava nekih drugih ciljeva osim nje same, ostaje dosljedan u tvrdnji da umjetnost kao prava vrijednot (a kao takva jedino i opstaje) može i mora biti usmjeravana jedino impulsima umjetnikove duše. U periodu traženja vlastitog kiparskog izraza, kada stasa čitava nova poslijeratna generacija naših kipara predvođena V. Bakićem na nasljeđu Meštrovića i Augustinčića, I. Sabolić stvara pod utjecajem Rodina sve do polovice pedesetih godina. Tada dolazi do snažnog raskida s »rodinovskim kompleksom« i u reduciranim pojednostavljenim, formama oslobađa se njegov vlastiti umjetnički izraz. Ogoljeli, čisti volumen, koji nosi čitavo njegovo djelo pojavljuje se najprije u aktovima velikih dimenzija: »Bijeg« i »Studija« iz 1956. god.

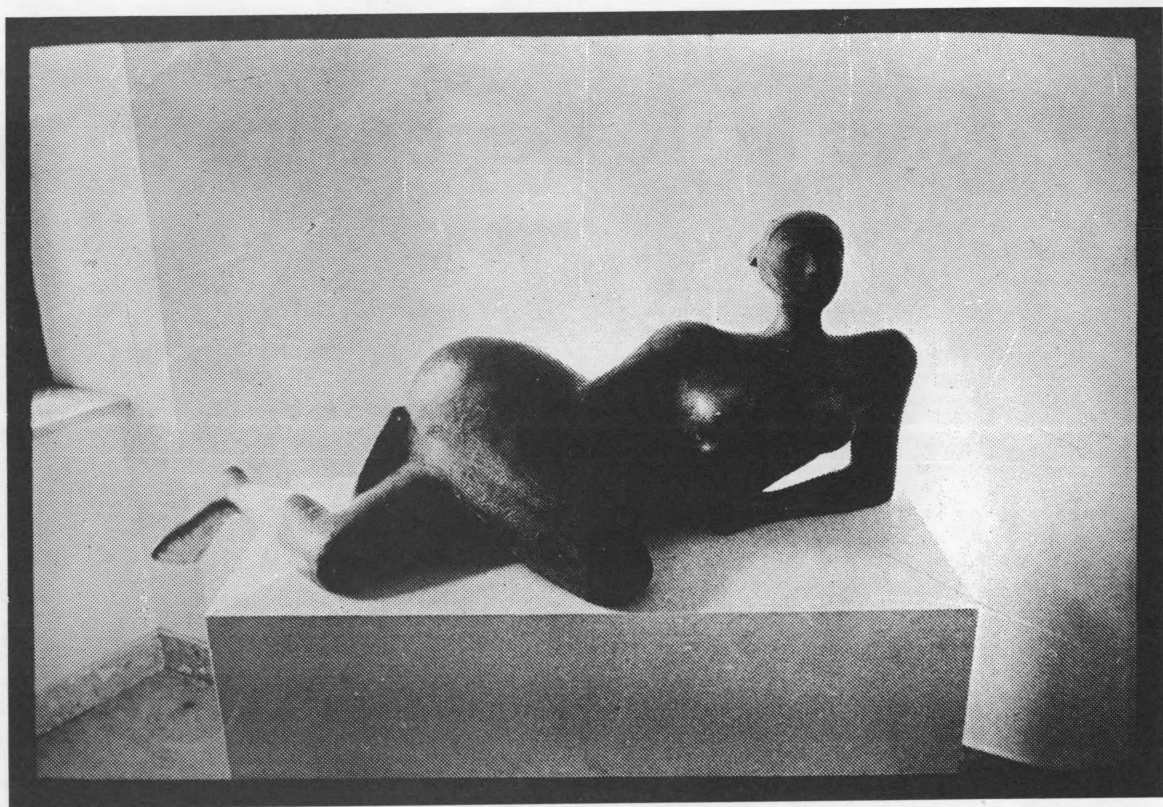
1957. god. u Zagrebu je u Umjetničkom paviljonu održana njegova prva samostalna izložba za koju je Juraj Baldani, otvarajući Galeriju Ivana Sabolića u Peterancu, rekao da je »dovoljna za čitav kiparov život«. Njegov pristup figuri otkrio je sasvim nov stav u jugoslavenskom kiparstvu i umjetnosti uopće. Na toj izložbi problemskog karaktera izložene su prvi puta »šam-

pionke«, »Trudna žena«, »Čovjek sa šubarom«, »Zimsko sunce« i druge, koje su u svojem jednostavnom pristupu formi nosile snažan emotivni naboj, lirsku poruku pretočenu u metaforu, simbol, znak.

Ta snažna poetika osebnijog izraza donijela mu je svrstavanje u red najznačajnijih kipara poslijeratne jugoslavenske umjetnosti.

Rad nastavlja nizom »portreta prema modelu«, i dalje se bavi radom na ambijentalnoj skulpturi i samostalnim figurama ili figurama u paru. Tako su nastale »Podravske žene« (1965), postavljene ispred tvornice »Podravka« u Koprivnici, »Ljudi lutke« (1965) i niz drugih, koje uz klasičnu lirsku notu u portretu žene (»Ženska figura«, 1964) nalaze svoj vrhunac u ekspresivnom »Picassu« (1960), tom remek-djelu naše figurativne plastike. Sudjelovanje na nizu izložbi, jugoslavenskih i međunarodnih natječaja, donosi mu brojne nagrade i priznanja, a 1976. god. odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa zlatnom zvijezdom. 1981. postaje izvanredni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Čak i u trenucima bolesti, kada ga iscrpljujući pedagoški i društveni rad dovodi do ruba fizičkih mogućnosti, stvara i dalje pod naponom svoje vječne inspiracije koju je nalazio u ljudima oko sebe, u životu, na svojoj rodnoj podravskoj zemlji. Vječito na granici apstrakci-

Ivan Sabolić: Ležeća figura

je, ostaje do kraja vjeran figuraciji poštujući vlastite principe i boreći se za njih svojim djelom. 1983. god. kada je u njegovom rodnom Peterancu otvorena Galerija Ivana Sabolića najveći broj njegovih radova našao je tu svoje trajno mjesto. Želeći dublje osmisliti prostor Galerije, ovaj istaknuti Podravac poklonio je i niz svojih crteža iz dačkih dana koje je sačuvala intuicija Petra Franjića, tadašnjeg učitelja u prijeratnom Peterancu, i inače tako zaslužnog za našu kulturu. Nakon smrti Ivana Sabolića, niz vrijednih umjetničkih predmeta i knjiga koje je ovaj osebujni umjetnik skupljao u toku svo-

jeg života na mnogobrojnim putovanjima širom svijeta dodat će prostoru Galerije još jednu novu dimenziju.

»Kipar mora u svoju skulpturu utisnuti krv i meso« – rekao je jednom prilikom Ivan Sabolić. Ostajući dosljedan svojim riječima, stvorio je umjetnička djela s pečatom vlastitog izraza, svog temperamenta i stavova prema životu u umjetnosti. Samim činom donacije dovršio je svoj plodan rad ostavljajući generacijama ljubitelja umjetnosti priliku za potpuni užitek umjetnosti na samim njezinim izvorima.

Snimio: V. Kostjuk